

Lieta C-38/20

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2020. gada 27. janvāris

Iesniedzējtiesa:

Tribunal Superior de Justicia de Andalucía (Spānija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 20. decembris

Apelācijas sūdzības iesniedzējs:

ZP

Atbildētāja apelācijas tiesvedībā:

Delegación del Gobierno en Melilla

Pamatlietas priekšmets

Pamatlieta ir par to, vai ir tiesisks *Delegación del Gobierno en Melilla* [turpmāk tekstā – Spānijas valdības pārstāvniecība Meliljā] lēmums, ar ko ZP ir piemērots naudas sods, kā arī uzlikts pienākums nojaukt virkni būvju un kura pamatā ir Spānijas tiesiskais regulējums, ar ko ārvalstniekiem valsts aizsardzības prasību dēļ konkrētās zonās ir ierobežota piekļuve īpašumam.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, vai ar LESD 18., 49., 63. un 65. pantu ir saderīgs Spānijas tiesiskais regulējums, ar ko ārvalstniekiem valsts aizsardzības prasību dēļ konkrētās zonās ir ierobežota piekļuve īpašumam. Juridiskais pamats ir LESD 267. pants.

Prejudiciālie jautājumi

1) Vai ir jāuzskata, ka ar LESD 18., 49., 63. un 65. pantu nav saderīgs tāds valsts tiesiskais regulējums kā *Ley 8/1975, de 12 de marzo, de Zonas e Instalaciones de Interés para la Defensa Nacional* [1975. gada 12. marta Likuma 8/1975 par valsts aizsardzības militāriem objektiem un zonām] 18., 4. un 29. pants un de [*Real Decreto*] 689/1978, de 10 de febrero, por el que se aprueba el Reglamento de zonas e instalaciones de interés para la defensa nacional, que desarrolla la Ley 8/1975, de 12 de marzo, de zonas e instalaciones de interés para la defensa nacional [Karaļa 1978. gada 10. februāra Dekrēta 689/1978, ar ko apstiprina noteikumus par valsts aizsardzības militāriem objektiem un zonām, ar ko īsteno 1975. gada 12. marta Likumu 8/1975 par valsts aizsardzības militāriem objektiem un zonām] 37. pants, ciktāl tajā ir noteikti stingri ierobežojumi ārvalstniekiem īstenot īpašumtiesības, tostarp nepieciešamība šo tiesību pilnīgas īstenošanas nolūkā saņemt no militārām iestādēm atļauju, kuras neesamības dēļ tiek piemērots administratīvs sods – kas katrā ziņā nav piemērojami Spānijas valstspiederīgajiem –, ja šie ierobežojumi tiek noteikti ārvalstniekiem no trešām valstīm, kad viņi veic ierobežojumam pakļautas darbības kopā ar Eiropas Savienības pilsoņiem?

2) Ja atbilde uz iepriekšējo jautājumu ir apstiprinoša, vai ir jāuzskata, ka LESD 18., 49., 63. un 65. pantam ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā *Ley 8/1975, de 12 de marzo, de Zonas e Instalaciones de Interés para la Defensa Nacional* [1975. gada 12. marta Likuma 8/1975 par valsts aizsardzības militāriem objektiem un zonām] 18., 4. un 29. pants un de [*Real Decreto*] 689/1978, de 10 de febrero, por el que se aprueba el Reglamento de zonas e instalaciones de interés para la defensa nacional, que desarrolla la Ley 8/1975, de 12 de marzo, de zonas e instalaciones de interés para la defensa nacional [Karaļa 1978. gada 10. februāra Dekrēta 689/1978, ar ko apstiprina noteikumus par valsts aizsardzības militāriem objektiem un zonām, ar ko īsteno 1975. gada 12. marta Likumu 8/1975 par valsts aizsardzības militāriem objektiem un zonām] 37. pants, ciktāl tajā ir noteikti stingri ierobežojumi ārvalstniekiem īstenot īpašumtiesības, tostarp nepieciešamība šo tiesību pilnīgas īstenošanas nolūkā saņemt no militārām iestādēm atļauju, kuras neesamības dēļ tiek piemērots administratīvs sods – kas katrā ziņā nav piemērojami Spānijas valstspiederīgajiem –, ja šādi ierobežojumi ir pamatoti ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem valsts aizsardzības jomā, ņemot vērā *tikai* sabiedrības interešu nozīmi saistībā ar valsts aizsardzību, lai aizsargātu anklāvus, kuriem ir vienreizēja stratēģiska nozīme?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

LESD 18., 49., 63. un 65. pants.

Tiesas spriedums, 1993. gada 31. marts, *Kraus* (C-19/92, EU:C:1993:125).

Tiesas spriedums, 1998. gada 24. novembris, *Bickel* un *Franz* (C-274/96, EU:C:1998:563). 15. un 16. punkts.

Tiesas spriedums, 2000. gada 4. jūlijs, *Haim* (C-424/97, EU:C:2000:357).

Tiesas spriedums, 2000. gada 13. jūlijs, *Albore* (C-423/98, EU:C:2000:401; turpmāk tekstā – “spriedums *Albore*”). 22. punkts.

Spriedums, 2001. gada 1. februāris, *Mac Quen* (C-108/96, EU:C:2001:67).

Tiesas spriedums, 2001. gada 20. septembris, *Grzelczyk* (C-184/99, EU:C:2001:458; turpmāk tekstā – “spriedums *Grzelczyk*”). 31. punkts.

Tiesas spriedums, 2002. gada 11. jūlijs, *D’Hoop* (C-224/98, EU:C:2002:432).

Tiesas spriedums, 2003. gada 11. marts, *Dory* (C-186/01, EU:C:2003:146). 31. punkts.

Tiesas spriedums, 2006. gada 26. janvāris, Komisija/Spānijas Karaliste (C-514/03, EU:C:2006:63).

Tiesas spriedums, 2009. gada 10. marts, *Hartlauer* (C-169/07, EU:C:2009:141).

Tiesas spriedums, 2009. gada 4. jūnijs, *Vatsouras* un *Koupatantze* (C-22/08 un C-23/08, EU:C:2009:344; turpmāk tekstā – “spriedums *Vatsouras* un *Koupatantze*”).

Tiesas spriedums, 2010. gada 1. jūnijs, *Blanco Pérez* un *Chao Gómez* (C-507/07 un C-571/07, EU:C:2010:300).

Atbilstošās valsts tiesību normas

1975. gada 12. marta *Ley 8/1975 de zonas e instalaciones de interés para la Defensa Nacional* [Likums 8/1975 par valsts aizsardzības militāriem objektiem un zonām (1975. gada 14. marta *BOE* Nr. 63, 5275. lpp.). 2., 3., 4., 6., 9., 11., 18. un 29. pants.

Real Decreto 689/1978, de 10 de febrero, por el que se aprueba el Reglamento de zonas e instalaciones de interés para la Defensa nacional, que desarrolla la Ley 8/1975, de 12 de marzo, de zonas e instalaciones de interés para la Defensa Nacional [Karaļa 1978. gada Dekrēts 689/1978, ar ko apstiprina noteikumus par valsts aizsardzības militāriem objektiem un zonām, ar ko īsteno 1975. gada 12. marta Likumu 8/1975 par valsts aizsardzības militāriem objektiem un zonām (1978. gada 14. aprīļa *BOE* Nr. 89, 8569. lpp.). 37. un 91. pants.

Īss pamatlīstas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 ZP – kādas valsts valstspiederīgais, kas nav Eiropas Savienības dalībvalsts – pieder 50 % no zemesgabala. Pārējie 50 % ir Nīderlandes pilsoņa TG īpašumā.

- 2 2016. gada 25. februārī Spānijas valdības pārstāvniecība Meliljā pieņēma lēmumu, ar ko ZP piemēroja naudas sodu 10 000 EUR apmērā un lika nojaukt prettiesiskas būves, kas atradās uz minētā zemesgabala, pārkāpjot tiesisko regulējumu par valsts aizsardzības zonām, jo tās bija uzbūvētas zonā, kas ir kvalificēta kā zona, kurā ārvalstniekiem ir ierobežota piekļuve īpašumam, ja no militārām iestādēm nav iepriekš saņemta tiesību aktos paredzētā atļauja. Ar minēto lēmumu TG kā šo zemesgabalu līdzīpašnieks un būvdarbu līdzorganizētājs tika atzīts par solidāri atbildīgu par piemērotā naudas soda samaksu.
- 3 ZP iesniedza sūdzību par Spānijas valdības pārstāvniecības Meliljā 2016. gada 25. februāra lēmumu, kas tika noraidīta ar Spānijas valdības pārstāvniecības Meliljā 2016. gada 22. aprīļa lēmumu.
- 4 ZP cēla administratīvu prasību par Spānijas valdības pārstāvniecības Meliljā 2016. gada 22. aprīļa lēmumu *Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n.º 3 de Melilla* [Meliljas Administratīvajā tiesā Nr. 3]. Minētā tiesa noraidīja prasību un pārsūdzētos administratīvos lēmumus atstāja negrozītus.
- 5 ZP par *Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n.º 3 de Melilla* spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību iesniedzējtiesā.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 6 ZP savu apelācijas sūdzību ir balstījis uz: 1) kļūdu pierādījumu novērtējumā, kas, pēc viņa domām, pierāda, ka valsts aizsardzības zonā esošās būves jau atradās uz zemesgabala tā iegādes brīdī; un 2) samērīguma principa pārkāpumu, jo, pēc viņa domām, nebija pienācīgi izvērtēti lietas apstākļi, kas liecina, ka pārkāpuma izdarītājam nebija tīša nodoma, un šī iemesla dēļ viņš lūdz samazināt naudas sodu un atcelt rīkojumu nojaukt būves.
- 7 *Abogacía del Estado* iebilda pret apelācijas sūdzības apmierināšanu, uzskatot, ka pierādījums ir novērtēts pareizi.
- 8 Iesniedzējtiesa lūdza pusēm paust savu viedokli par iespēju iesniegt ES Tiesā lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, jo naudas sods ar apstrīdēto lēmumu ir piemērots ne tikai ZP, bet par solidāri atbildīgu par minētā naudas soda samaksu kā zemes gabalu līdzīpašnieks un būvdarbu līdzorganizētājs ir atzīts Nīderlandes pilsonis TG. Iesniedzējtiesa uzskata, ka šis apstāklis varētu izraisīt dalībvalstu pilsoņu diskriminācijas aizlieguma principa pārkāpumu saistībā ar pamatbrīvībām veikt uzņēmējdarbību un kapitāla brīvu apriti.
- 9 ZP piekrīt lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanai. *Abogacía del Estado* iebilda pret minētā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanu.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 10 Iesniedzējtiesa uzskata, ka atbildei uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par to, vai ar Savienības tiesībām ir saderīgs Likuma 8/1975 par valsts aizsardzības militāriem objektiem un zonām (turpmāk tekstā – “Likums 8/1975”) 4., 18. un 29. pants un Karaļa 1978. gada Dekrēts 689/1978, ar ko apstiprina noteikumus par valsts militāriem objektiem un zonām, ar ko īsteno 1975. gada 12. marta Likumu 8/1975 par valsts aizsardzības militāriem objektiem un zonām (turpmāk tekstā – “Karaļa dekrēts 689/1978), 37. pants, būs izšķiroša nozīme, lai pieņemtu nolēmumu pamatlietā, jo, ja šis valsts tiesiskais regulējums ar spriedumu tiktu atzīts par nesaderīgu ar ES līgumos nostiprinātajām pamattiesībām, nebūtu iespējams piemērot minēto tiesisko regulējumu Savienības tiesību pārākuma dēļ.
- 11 Saistībā ar **pirmo prejudiciālo jautājumu** iesniedzējtiesa norāda, ka valsts tiesību normā attiecīgajā jomā ārvalstniekiem ir noteikti stingrāki tiesību uz īpašumu īstenošanas noteikumi nekā Spānijas pilsoņiem, paredzot, ka, lai pilnībā īstenotu īpašumtiesības uz zemesgabaliem, kuri atrodas militārajās zonās, kas ir kvalificētas kā “zonas, kurās ārvalstniekiem ir ierobežota piekļuve”, ir jāsaņem atļauja no militārām iestādēm. It īpaši no militāras iestādes ir jāsaņem administratīva atļauja būvēt ēkas. Ja šis pienākums nav izpildīts, piemēro naudas sodu, kas izskatāmajā lietā ir 10 000 EUR, un uzliek pienākumu nojaukt uzbūvētās būves.
- 12 Ar šiem nosacījumiem, kas nav piemērojami Spānijas pilsoņiem, var tikt ierobežota brīvības veikt uzņēmējdarbību īstenošana, jo pamatlietā aplūkotās būves ir noliktavas, kas ir paredzētas preču uzglabāšanai. Turklāt var tikt aizskarta kapitāla brīva aprīte, ciktāl valsts tiesiskais regulējums var padarīt ārvalstniekiem – Savienības pilsoņiem – mazāk pievilcīgus ekonomiskus ieguldījumus tādu zemesgabalu iegādē, kuriem ir piešķirta šāda militāra klasifikācija.
- 13 ZP, kas ir valsts, kas nav Savienības dalībvalsts, valstspiederīgais, tika piemērots naudas sods par ēku būvniecību bez militāro iestāžu izsniegtas atļaujas, kas ir obligāti jāsaņem ārvalstniekiem, taču viņš rīkojās kopā ar Nīderlandes pilsoni, kura īpašumā ir 50 % no zemesgabala un kurš ir veicis 50 % no ieguldījuma būvju būvniecībā. Iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai šajā situācijā ir iespējams piemērot ES pilsoņu diskriminācijas aizlieguma principu, lai no tās labumu gūtu trešās valsts valstspiederīgais no brīža, kad viņš sāk darboties kopā ar ES pilsoni, it īpaši ņemot vērā to, ka piemērotais sods minētajam ES pilsonim rada sekas, jo viņam ir solidāri jāmaksā naudas sods, un katrā ziņā viņam ir jāuzņemas būvju nojaukšanas nelabvēlīgās sekas. Tādējādi tiktu nodrošināta ES valstspiederīgā Eiropas pilsonības statusa efektivitāte, jo tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi ir šī Eiropas pilsonības statusa pamatelements (spriedumi *Grzelczyk* un *Vatsouras* un *Koupatantze*). Turklāt pilnībā tiktu saglabāta attiecīgo pamatbrīvību efektivitāte un tiktu novērsta to ierobežošana, piemērojot diskriminējošus kritērijus valstspiederības dēļ.

- 14 Pretējā gadījumā varētu secināt, ka primāri sabiedrības interešu apsvērumi saistībā ar valsts aizsardzību atļauj, ka ārvalstniekam, kas ir trešās valsts valstspiederīgais, drīkst atsevišķi piemērot ierobežojošus noteikumus par valsts aizsardzības zonām un sodus par minēto noteikumu pārkāpumu, [un] ES pilsonim ir jāuzņemas nelabvēlīgas sekas, kas izriet no viņa lēmuma sadarboties ar ārvalstnieku, kas ir trešās valsts valstspiederīgais.
- 15 Ja tiktu atzīts, ka ES pilsoņa dalība nozīmē to, ka visām darbībām un visiem to veicējiem ir piemērojams diskriminācijas aizlieguma princips, varētu būt neatbilstīgs Spānijas tiesiskais regulējums, uz kura pamata ir noteikts sods, un līdz ar to būtu jāatceļ apstrīdētais lēmums un jāapmierina iesniegtā apelācijas sūdzība.
- 16 Saistībā ar **otro prejudiciālo jautājumu** iesniedzējtiesa norāda, ka saskaņā ar spriedumā *Albore* noteikto Līgumos nostiprināto pamatbrīvību ierobežojums, ko citu dalībvalstu valstspiederīgajiem piemērotu diskriminējoši, būtu ES tiesību pārkāpums, ja netiktu īpaši pamatots šīs atšķirīgās attieksmes iemesls, uzskatāmi parādot, ka “nediskriminējoša attieksme pret citu dalībvalstu valstspiederīgajiem radītu attiecīgās dalībvalsts militārajām interesēm reālus, konkrētus un nopietnus draudus, kurus nevarētu novērst ar mazāk ierobežojošām procedūrām”.
- 17 Tādējādi, ja atbilde uz pirmo jautājumu būtu apstiprinoša, iesniedzējtiesa uzdod otro jautājumu par to, vai tāds pasākums kā Likuma 8/1975 18. panta c) punktā un Karaļa dekrēta Nr. 689/1978 37. pantā paredzētais, ciktāl tikai ārvalstniekiem ir jāsaņem atļauja no militārām iestādēm, lai īstenotu ar īpašumtiesībām saistītās tiesības veikt būvdarbus, var uzskatīt par pamatotu tikai balstoties uz apsvērumiem, kas ir īpaši cieši saistīti ar valsts aizsardzību, kā tas ir izskatāmajā lietā, kurā strīdīgais zemesgabals atrodas Meliljas autonomās pilsētas militāro interešu zonā, ņemot vērā minētās zonas stratēģisko nozīmi kā Spānijas suverenitātes vēsturiskajam anklāvam Ziemeļāfrikā, ko no visām pusēm ieskauj Marokas Karaliste; šie iemesli ir īpaši norādīti spēkā esošajā valsts tiesību aktā, kurā ir noteiktas šo anklāvu īpatnības un to nozīme valsts aizsardzībā; vai arī šis vērtējums obligāti ir jāpapildina ar īpašu analīzi attiecībā uz nepieciešamību piemērot valsts ārējās drošības aizsardzības pasākumu arī Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņiem.
- 18 Ja tiktu atzīts, ka ar valsts aizsardzību saistītie un pienācīgi pamatotie iemesli neatbilst pamatotības un samērīguma prasībām, kas ļauj noteikt pamatbrīvības ierobežojošus, tostarp diskriminējošus, pasākumus, tas, ka nav izvērtēti konkrēti draudi, ko ES pilsoņi rada šo mērķu sasniegšanai, var izraisīt attiecīgo valsts tiesību normu nepiemērojamību un nepieciešamību atcelt pamatlietā aplūkoto strīdīgo lēmumu.
- 19 Visbeidzot iesniedzējtiesa uzskata, ka Eiropas Savienības pilsonības statusam (LESD 20. pants) un savstarpējas uzticēšanās principam, kas izriet no Šengenas zonas izveides, uz kuras kopējām ārējām robežām attiecas pamatlieta, jo tās tuvumā atrodas attiecīgais zemesgabals, ir jāsniedz interpretācija, kas kļiedētu šaubas par tādu vispārējo noteikumu spēkā esamību, kas diskriminē Savienības

pilsoņus, balstoties uz primāriem sabiedrības interešu apsvērumiem, kas joprojām ir piemērojami valsts tiesību normās, kurām ir likuma statuss.

DARBBA VERSIJA